

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E EKONOMISË, KULTURËS DHE INOVACIONIT
AGJENCIA KOMBËTARE E ARSIMIT, FORMIMIT PROFESIONAL DHE
KUALIFIKIMEVE

PROGRAM ORIENTUES PËR PROVIMIN E
MATURËS SHTETËRORE PROFESIONALE

TEORIA PROFESIONALE E INTEGRUAR:
KUALIFIKIMI PROFESIONAL “GJEOLOGJI MINIERA”

(Niveli IV në KSHK, referuar Niveli IV në KEK)

Tiranë, 2024

1. Udhëzime të përgjithshme

Ky program orientues ndihmon në përgatitjen e nxënësve për Kualifikimin Profesional “**Gjeologji Miniera**”, me strukturë 2+1+1, për provimin e detyruar “Teori profesionale e integruar” të Maturës Shtetërore Profesionale. Ai synon orientimin e përgatitjes së nxënësve nëpërmjet përqendrimit në njohuritë dhe aftësitë më të rëndësishme të lëndëve teorike profesionale. Njëherazi, ndihmon edhe në verifikimin paraprak të përgatitjes përfundimtare të nxënësve sepse mundëson zhvillimin e testeve përmbledhëse. Programi orientues për provimin e “Teorisë profesionale të integruar” bazohet në:

- Programet e lëndëve teorike profesionale të Kualifikimit Profesional “**Gjeologji Miniera**”, Niveli II i KSHK-së, (klasa e 10-të dhe e 11-të).
- Programet e lëndëve teorike profesionale të Kualifikimit Profesional “**Gjeologji Miniera**”, Niveli IV i KSHK-së (klasa e 13-të).
- Udhëzimin e përbashkët të MAS dhe MFE nr. 27, datë 12.12.2023 “Për organizimin dhe zhvillimin e provimeve të Maturës Shtetërore dhe Maturës Shtetërore Profesionale 2024”.

Në të përfshihen njohuritë dhe aftësitë më të rëndësishme të këtyre programeve dhe që janë në themel të formimit teorik profesional të nxënësit.

2. Udhëzime për zbatimin e programit

Ky program duhet shqyrtuar me kujdes sepse evidenton dhe përforcon njohuritë teorike, por dhe aftësitë e nxënësve për aplikimin e njohurive në situata të njohura e të reja, analizën si dhe vlerësimin e këtyre situatave. Specialistët e përfshirë në hartimin e bankës së pyetjeve dhe tezës së provimit të detyruar të “Teorisë profesionale të integruar”, nuk duhet të përfshijnë për vlerësim tema mësimore që nuk janë parashikuar në këtë program. Përgatitja e nxënësve për provim të bëhet në mënyrë të vazhdueshme dhe duke përdorur një larmi metodash dhe mjetesh.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimin e detyruar të “Teorisë profesionale të integruar” të Maturës Shtetërore Profesionale, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste të nxënësve të tij, me teste që mund t’i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e mëparshme të testeve të Maturës Shtetërore për teorinë profesionale.

Qëllimi i provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale është vlerësimi i të nxënësve dhe arritjeve si dhe përzgjedhjen e nxënësve për arsimim të mëtejshëm.

Testi për Kualifikimin Profesional “**Gjeologji Miniera**” do të ndërtohet në mënyrë të tillë ku të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë, niveli mesatar dhe niveli i lartë. Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test do të jetë në varësi të përqindjeve që zë çdo

nivel. Gjatë hartimit të njësive të testit duhet të mbahen parasysh synimet e përgjithshme, në skeletkurrikulat përkatëse, të temave të përzgjedhura në këtë program.

Ky program përmban rreth 30% të vëllimit të përgjithshëm të lëndëve të kulturës profesionale. Në këtë program janë përfshirë ato lëndë, të cilat përbëjnë bazën kryesore dhe thelbësore për formimin profesional të nxënësve.

Nxënësit duhet të kenë parasysh se lënda, e cila ka peshën më të madhe në këtë program orientues të Maturës Shtetërore Profesionale, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pyetjesh.

3. Lëndët dhe temat përkatëse

Në programin orientues të provimit të “**Teorisë profesionale të integruar**” në kuadrin e provimit të detyruar “Teori profesionale e integruar”, të Maturës Shtetërore Profesionale, për Kualifikimin Profesional “**Gjeologji Miniera**“, do të përfshihen programet e lëndëve profesionale të mëposhtme:

1. Gjeologji e përgjithshme, kl. 10;
2. Arti mineral, kl 10 dhe kl 11;
3. Teknologji e shpimit të puseve, kl. 10;
4. Matje në gjeologji dhe miniera, kl. 11;
5. Organizimi dhe ligjshmëria në gjeologji-miniera, kl. 13;
6. Hapja dhe ndërtimi i punimeve speciale në gjeologji-miniera, kl. 13.

Tabela 1: Lëndët profesionale të përfshira në programin orientues dhe peshat e tyre përkatëse janë si më poshtë, duke konsideruar vëllimin dhe rëndësinë e tyre në formimin profesional të nxënësve.

Nr	Lëndët	Vëllimi i orëve për çdo lëndë	Peshat në %
1	Gjeologji e përgjithshme	35	13
2	Arti mineral	97	35
3	Teknologji e shpimit të puseve	40	15
4	Matje në gjeologji dhe miniera	27	10
5	Organizimi dhe ligjshmëria në gjeologji-miniera	10	3
6	Hapja dhe ndërtimi i punimeve speciale në gjeologji-miniera	66	24
	TOTALI	275	100%

Temat sipas lëndëve janë:

- a) **“Gjeologji e përgjithshme”** kl. 10; **(35 orë)**
- Njohuri të përgjithshme për mineralet, 10 orë
  - Njohuri të përgjithshme për shkëmbinjët, 7 orë
  - Përshkrimi i shkëmbinjve magmatikë, 9 orë
  - Zhvendosjet tektonike dhe tërmetet. 9 orë
- b) **“Arti minerar”** kl 10 dhe kl 11; **(97 orë)**
- Punimet minerare, 6 orë
  - Lëndët plasëse, 10 orë
  - Armatimi i punimeve minerare, 10 orë
  - Proceset kryesore për ndërtimin e punimeve minerare horizontale, 10 orë
  - Proceset kryesore për ndërtimin e punimeve minerare të pjerrëta, 10 orë
  - Pusët vertikale, 9 orë
  - Mënyrat e hapjes dhe të përgatitjes së vendburimeve, 8 orë
  - Proceset e punës në frontet e shfrytëzimit, 8 orë
  - Makinat në minierë, 7 orë
  - Transporti në minierë, 10 orë
  - Elektroteknika në minierë. 9 orë
- c) **“ Teknologjia e shpimit të puseve”**, kl. 10; **(40 orë)**
- Klasifikimi i shkëmbinjve dhe instrumentet e shpimit, 10 orë
  - Organizimi, mënyrat dhe llojet e shpimeve, 8 orë
  - Kolona e shpimit dhe klasifikimi i tyre, 10 orë
  - Shpimi me marrje kampioni, 6 orë
  - Avaritë në instrumentin e shpimit. 6 orë
- d) **“Matje në gjeologji dhe miniera”**, kl. 11: **(27 orë)**
- Matja e distancave, 8 orë
  - Poligonometria dhe prerjet, 10 orë
  - Matje në karriera. 9 orë
- e) **“Organizimi dhe ligjshmëria në gjeologji-miniera”**, kl.13; **(10 orë)**
- Strukturat organizative të një ndërmarrje në gjeologji-miniera, 2 orë
  - Ndarja e detyrave dhe organizimi i vogël i punës në një ndërmarrje në gjeologji-miniera, 4 orë

- Kuadri ligjor dhe normativ që vepron në fushën e gjeologji-minierave, 2 orë
  - Etika profesionale dhe komunikimi në një biznes të gjeologji-minierave. 2 orë
- f) **“Hapja dhe ndërtimi i punimeve speciale në gjeologji-miniera“**, kl. 13; **(66 orë)**
- Punët e shpim-plasjes në puse, 4 orë
  - Pajimi i punimeve minerare, 6 orë
  - Mënyrat e hapjes dhe të përgatitjes së vendburimeve për shfrytëzimin në qiell të hapur, 6 orë
  - Sistemet e shfrytëzimit në qiell të hapur, 6 orë
  - Proceset teknologjike të shfrytëzimit në qiell të hapur, 10 orë
  - Ajrimi i minierës , 10 orë
  - Pajisjet e ajrimit të minierës, 10 orë
  - Largimi i ujërave nga miniera, 6 orë
  - Furnizimi i minierës me ajër të ngjeshur. 8 orë